

וספרתם לכם

הקדמת העורך

ספירת העומר היא ספירה בת ארבעים ותשעה יום (שבעה שבועות). ממוצאי יום א' של פסח ועד ערב חג השבועות. ביום החמישים לספירה חוגגים את חג השבועות, שנקרא על שם שבעת השבועות של הספירה. בזמן שבת המקדש היה קיים היו מקריבים את קרבן "עומר התנופה". הקורבן נקרא כך בגלל מידת הנפח הנקראת "עומר". הקורבן היה עשוי משעורה והיה מובא לכוהן שיניפנו לפני ה'. על שם הנפה זו נקרא הקורבן גם "עומר התנופה". המקור לספירה נזכר לראשונה בפרשתנו (ויקרא פרק כ"ג, ט"ו): "וספרתם לכם ממחרת השבת, מיום הביאכם את עומר התנופה - שבע שבתות תמימות תהינה". המשמעות הרוחנית של הספירה שנעשית יום אחר יום, היא ביטוי להכנה והשתוקקות לקראת חג מתן תורה - חג השבועות - שהוא כאמור ביום החמישים לעומר. שכן בצאת בני ישראל מארץ מצרים ספרו הם ארבעים ותשעה יום, וביום החמישים קיבלו את התורה.

הצורך בהכנה ראויה למתן תורה הינו ברור. וארבעים ותשעה הימים שמפסח ועד שבועות הם הזמן המתאים ביותר. כמו כן - ארבעים ותשעה הימים רומזים על ארבעים ותשעה המידות הכפולות (חסד שבחסד, גבורה שבחסד וכו') עד מלכות (שבמלכות) שבנפש האדם. ובספירת העומר על האדם לתקן בכל יום את המידה המתאימה בנפשו.

אבל - מדוע קשרה התורה הכנה זו ל"עומר" (שעורה - מאכל בהמה)? מהו הקשר בין העומר לבין ההכנה למתן תורה?

על שאלה זו עונה אדמוה"ז במאמר שלפנינו:

"רצוא" ו "שוב"

"וספרתם לכם" - הוא מלשון "ספיר" - אבן יקרה ובהירה. ואם כן הרי שהציווי "וספרתם לכם" מתפרש כך: יש לנצל את ספירת העומר ע"מ להאיר את הנפש באור של קדושה וטהרה כמו אבן הספיר. זאת עושים על ידי תנועת ה"רצוא" שבנפש:

בהפטרה של חג השבועות (בספר יחזקאל פ"א) נאמר: "וְהַחֲיִיתָ רְצוּא וְשׁוּב כְּמִרְאֵה הַבְּזֻק". הביטויים "רצוא" ו "שוב" מוסברים בחסידות כך:

רצוא - שאיפה רוחנית חזקה הקוראת לנפש להתנתק מהגוף ולחזור לשורשה ומקורה - אלוהים. או בכללות: תנועה של "מלמטה למעלה".

שוב - דרגה נעלית יותר מרצוא הבולמת את תחושת ההתעלות ומחזירה את הנפש לדבוק בגוף מצד שזהו רצון ה' שהנפש תהיה בתוך גוף גשמי בו תלמד תורה ותקיים מצוות. או בכללות: תנועה של "מלמעלה למטה".

בספר התניא (פרק י"ג) מוסבר כי מעלתם של "בני עליה" היא בכך שהגם שמצד ה"רצוא" שבהם יכלו כל רגע להגיע לכלות הנפש, דבר שם משתוקקים לו ביותר. מכל מקום יש בהם גם "שוב" והם עומדים ב "נסיון" זה ולא נותנים לעצמם להגיע לכלות הנפש ממש מפני שכל עבודתם היא לרצות את ה' ולא לרוות את צמאונם.

יציאת מצרים (שהייתה בחיפזון) מבטאת את תנועת ה"רצוא" – היציאה מהמצרים וההגבלות של הגוף. ואילו חג השבועות מסמל את ה"שוב" – "וירד ה' על הר סיני" – המשכה מלמעלה למטה.

"רצוא" בכל יום

"למען תזכר את-יום צאתך מארץ מצרים, כל ימי חייך" (דברים ט"ז ג). בחסידות מוסבר כי הדרישה "לזכור" איננה רק זכירה היסטורית. אלא יהודי נדרש בכל יום להגיע לדרגה הרוחנית של יציאת מצרים, כלומר "רצוא". וכיצד? ע"י קריאת שמע! כי בעת קריאת שמע ניתן להגיע לאהבת ה' טהורה ורבת עוצמה! אבל בכדי להגיע לאהבת ה' זו – זקוקים להכנה ראויה והתבוננות מעמיקה קודם לקריאת שמע, ובפרט מ"ברוך שאמר" ועד ק"ש.

לשם כך נתקנו ברכות "יוצר המאורות" ו"אהבת עולם". כי כשיתבונן האדם איך ש"כל צבא השמים לך משתחווים" ו"האופנים וחיות הקדש ברעש גדול כו" ו"החיות זעות מחיל כסא נושאות ומנושאות עם כסא אלף אלפים ורבוב רבבן ישמשוניה" וכולם הם בבחי' ביטול תמיד ע"י שמשגיגים ש:

- "מלכותך מלכות כל עולמים". (כלומר שכל חיות כל העולמות אינו אלא מבחי' מלכותך הארת שמו בלבד לא כמו שהנשמה מחיה את הגוף שעצמיות חיות הנשמה מלוּבש בתוך הגוף ממש).
- שהוא ית' היה הוה ויהיה בלי שינוי כלל כמ"ש "אני ה' לא שניתתי אתה הוא קודם שנברא העולם ואתה הוא לאחר שנברא כו" בלי שום שינוי כלל, ואין שום דבר מכסה ומסתיר נגדו. ואין לעולמות שום ערך כנגדו, אפילו לא כערך של אחד לגבי ריבוא רבבות.

וע"י התבוננות כל הני"ל בעומק הדעת אזי ממילא יבא לבחי' רצוא בק"ש להיות ואהבת את הוי' אלקיך בכל לבבך לצאת מן המצרים וגבולים (כפי שאמר פרעה "לא ידעתי את הוי'"), כי ידע רק שם אלוקים שהוא ההעלם, אבל בק"ש חותמים "אני ה' אלוקיכם" – "רצוא".

ואם עדיין לא הגיע אז לידי אהבה גדולה זו, הרי לשם כך נתקנה ברכת "אהבת עולם". ובזאת יתבונן: כי הנה כתיב "כי לא-יִרְאֶנִי הָאֱלֹהִים, וְחַיִּי" (שמות ל"ג כ) וארז"ל: "בחייהם אינם רואים אבל במיתתם רואים" (במדבר רבה פ"ד יד). כל בחייהם שהנפש מלוּבש בגוף ומכסה ומסתיר עליו להיות נראה לו זה העולם ליש ודבר בפני עצמו. אבל בצאת הנפש מהגוף אזי רואים שבאמת מהותו ועצמותו כו' היה הוה ויהיה בלי שום שינוי ואין שום דבר יכול להלבישו כלל ולהסתירו, והיה מקח טעות לגמרי מה שהיה נראה לו העולם ליש ודבר בפ"ע. ואזי הבושה גדולה עד למאד על שכל מחשבותיו ומגמותיו היו בהבלי העולם ובעסקיו כאלו הוא דבר בפ"ע ממש והוא חוצפא והעזה גדולה כו'. ולכן בקשתנו "ברחמיך הרבים רחם עלינו ותן בלבנו בינה" היינו להבין דבר מתוך דבר, היינו אף בעוד שהנשמה מלוּבש בגוף יבין וישכיל שבאמת הכל בטל בתכלית כמו קודם שנברא העולם בלי שום שינוי ממש כנ"ל ו"לא נבוש לעולם ועד" בכדי שלא יהיה אח"כ הבושה לעולם ועד.

"רצוא" לנפש הבהמית גם כן

כל מה שנתבאר לעיל בענין ה"רצוא" שבתפילה, הוא הנדרש מכל יהודי כל יום מימי חייו. אבל ע"מ לקבל את התורה לא מספיק רק ה"רצוא" של הנפש האלוקית. שכן התורה ירדה עד למטה לתוך גדרי העולם הזה בו (אצל רובנו) הנפש הבהמית היא בתוקף יותר והיא עיקר מהותו של האדם (ולראיה שהאדם צריך התעסקות ויגיעה רבה להתמודד עימה כל

רגע ביום). ולכן על מנת לקבל את התורה גם הנפש הבהמית נדרשת להזדכך ולהגיע לדרגות רוחניות גבוהות של ביטול. וזה היה ע"י הנפת העומר וספירת העומר:

הנפת העומר: העומר הוא מן השעורים שהוא מאכל בהמה וכמו כן למעלה בעולמות הרוחניים יש גם כן בחי' בהמה-פני שור שבמרכבה. והמרכבה הנ"ל הוא שרש ומקור לכל הבהמות ונפש הבהמית שלמטה שנמשכים ממנה. הפנת העומר מסמלת אם כן את העלאה מלמטה למעלה של "מאכל הבהמה" – כלל עניני עולם הזה בהם דביקה הנפש הבהמית בד"כ. אמנם כל זה עדיין לא מספיק, שכן תוקפה של הנפש הבהמית דורש ריסון לא רק מצד האדם, אלא גם סיוע מלמעלה ("לולי הקב"ה עוזרו אינו יכול לוי"). ולכן זקוקים ל:

ספירת העומר: בתחילת המאמר הסביר אדמוה"ז כי ספירה הוא מלשון "ספיר". ונתבאר כי על האדם להאיר את נפשו. ואולם, כאמור לעיל אין הארה זו מספיקה להאיר גם את נפשו הבהמית. על מנת להאיר גם את הנה"ב זקוקים ל "ספיר" אור נעלה מלמעלה – המשכת "אורות מקיפים" אור שלמעלה מסדר ההשתלשלות. בכל יום מהספירה נמשכת דרגה נעלית יותר של "אור מקיף". ועי"ז מתבררת גם הנפש הבהמית ומתכוונת למתן תורה.

השלימות של בירור וזיכוך הנפש קשור עם מתן תורה, כי התורה בהיותה באה מלמעלה למטה היא למעלה מהתפילה. אמנם בתפילה עצמה יש מעלה שעל ידה מתבררת הנפש הבהמית. (ולכן "כל האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לוי" (אבות פ"ב) כי התורה לא תישכון בכלי מטונף, ולכן זקוק האדם לתפילה ע"מ לברר את נפשו הבהמית). אבל מאידך, כל הצורך בבירור הנפש הבהמית הוא כדי שהאדם יהיה כלי ראוי לתורה.